

บทคัดย่อ

พื้นที่ปกปักทรัพยากร อพ.สธ. – กพผ. มีความสำคัญเพราะเป็นพื้นที่สำหรับอนุรักษ์ทรัพยากรทั้งทางกายภาพ และชีวภาพ และใช้ประโยชน์ของชุมชนใกล้เคียงอย่างยั่งยืน งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจสัตว์มีกระดูกสันหลัง สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบางชนิด และคุณสมบัติของดิน ในพื้นที่ปกปักทรัพยากร อพ.สธ. – กพผ. เชื้อนสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ทำการสำรวจจำนวน 4 ครั้ง ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2561 มีนาคม มิถุนายน และกันยายน พ.ศ. 2562 จากการสำรวจพบสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมจำนวน 11 ชนิด เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง 6 ชนิด ได้แก่ กระต่ายป่า กระจ๊อน กระรอกปลายหางดำ พังพอนเล็ก ลิงแสม และกระแตเหินือ นกพบจำนวน 80 ชนิด โดย 78 ชนิด เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง นกชนิดที่สามารถพบได้ทั่วไป ได้แก่ นกบั้งรอกใหญ่ นกแขวงแสหวาง บ่วงใหญ่ นกกินปลือกเหลือง นกปีกลายสีก้อต และนกกกระดัดตะโพกขาว สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 27 ชนิด เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง 6 ชนิด ได้แก่ กิ้งก่าหัวแดง กิ้งก่าหัวสีฟ้า ตะกวด งูเหลือม งูทางมะพร้าวธรรมชาติ งูสิงบ้าน และ เต่าเหลือง ซึ่งเป็นสัตว์ที่ใกล้สูญพันธุ์ของ IUCN สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกพบ 18 ชนิด โดยมี อึ่งปุมหลังลาย กบหลังขีด อึ่งน้ำเต้า และกบใต้ห้วย เป็นสัตว์ที่พบเห็นได้ยากในพื้นที่อื่นๆ การสำรวจปลาจับปลาได้ 48 ชนิด แต่จากการสัมภาษณ์มีถึง 114 ชนิด ปลาเศรษฐกิจที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ปลาชิวแก้ว ส่วนปลาที่ใกล้สูญพันธุ์ คือ ปลาทราย และปลาเสือตอลายเล็ก ฝิเสือกกลางวันพบ 71 ชนิด โดย 4 ชนิด เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง คือ ฝิเสือกทองธรรมชาติ ฝิเสือกไซเรียนใหญ่ ฝิเสือกโยมา และฝิเสือกอาชตุคธรรมชาติ ฝิเสือกกลางคืนพบทั้งสิ้น 111 ชนิด พบฝิเสือกกลางคืนขนาดเล็กที่เป็นชนิดใหม่ของโลกถึง 4 ชนิด แมลงน้ำพบ 21 ชนิด แมลงน้ำที่พบมากที่สุดคือ อันดับ Hemiptera (มวนน้ำจืด) แมลงในดินพบ 103 ชนิด แมลงในกลุ่มด้วงมีมากที่สุด 51 ชนิด รองลงมาคือกลุ่มมด 28 ชนิด แมลงในดินที่พบได้ทั่วไป คือ ปลวก เช่น *Globitermes sulphureus*, *Microcerotermes crassus* และ *Microtermes obesi* ไส้เดือนดิน พบ 17 ชนิด ซึ่งส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก ไส้เดือนต่างถิ่นที่พบคือ *Pontoscolex corethrurus* ส่วนดินในพื้นที่ศึกษาเป็นดินร่วนปนทราย สีน้ำตาล เป็นด่างปานกลาง (pH = 7.8-8.6) มีความชื้นร้อยละ 3.5-14.2 อินทรีย์คาร์บอนร้อยละ 4.25 ไนโตรเจนร้อยละ 0.12 โฟสเฟอรัส 57.33 ppm และโพสฟอรัส 3.45 ppm ดินจึงมีปริมาณธาตุอาหารหลักอยู่ในระดับต่ำจนถึงปานกลาง

คำสำคัญ: สัตว์มีกระดูกสันหลัง สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง ความหลากหลายทางชีวภาพ พื้นที่ปกปักทรัพยากร

Abstract

The resources protected areas of RSPG - EGAT are important as to preserve both physical and biological resources and to allow sustainable uses of local people. The objective of this study was to survey some vertebrates, invertebrates and soil properties in RSPG - EGAT protected area of Sirindhorn Dam, Ubon Ratchathani province. We surveyed the area 4 times in December 2018, March, June and September 2019. We found 11 mammal species. Six of them are protected by Thai law such as *Lepus peguensis*, *Menetes berdmorei*, *Callosciurus caniceps*, *Herpestes javanicus*, *Macaca fascicularis* and *Tupaia belangeri*. For bird, we found 80 species and 78 of them are protected, Most common birds are *Phaenicophaeus tristis*, *Dicrurus paradiseus*, *Cinnyris jugularis*, *Garrulus glandarius* and *Lonchura striata*. We also found 27 species of reptile. Seven of them are protected such as *Calotes versicolor*, *Calotes mystaceus*, *Varanus bengalensis*, *Broghammerus reticulatus*, *Coelognathus radiatus*, *Ptyas korros* and *Indotestudo elongata* also endangered by IUCN. For amphibian, we found 18 species such as *Kalophrynus interlineatus*, *Hylarana macrodactyla*, *Microhyla fissipes*, and *Hylarana taipehensis* which are very rare in other places. For fish, we found 48 species from field survey and 114 species from local people interview. The most important economic fish is *Crupeichthys aesanensis* while the endangered fishes are *Pangasianodon hypophthalmus* and *Datnioides undecimradiatus*. For butterfly, we found 71 species. Four of them are protected such as *Troides aeacus*, *Terinos atlita*, *Yoma sabina* and *Lexias pardalis*. For moth, we found 111 species. Four of them could be new species. For aquatic insect, we found 21 species mostly in Hemiptera. For soil insect, we found 103 species mostly beetles (51 species) and ants (28 species). Termites are common such as *Globitermes sulphureus*, *Microcerotermes crassus* and *Microtermes obesi*. We also found 17 species of earthworm. *Pontoscolex corethrurus*, an invasive species, is common. Soil in the studied site is brown sandy loam. It has 7.8 - 8.6 pH, 3.5-14.2% soil moisture, 4.25% organic carbon, 0.12% total nitrogen, 57.33 ppm exchangeable potassium, and 3.45 ppm available phosphorous; therefore, this soil has low to medium major nutrient levels.

Key words: invertebrates, vertebrates, biodiversity, the resources protected area